

§ 443

Dnr KS 2017/02137-1.2.1

Beslut - Motion från (SD) om att införa ett återvändarcenter

Beslut

Förslag till Kommunfullmäktige:

1. Motionen avslås.

Reservation

Emil Thessén (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Ärendebeskrivning

Ann-Christine From Utterstedt och Jan Johansson (SD) har den 13 november 2017 lämnat in en motion om att införa ett återvändarcenter som kan ge information och utbildning anpassad efter förutsättningarna i det tidigare hemlandet. Fokus ska vara att uppmuntra personer som står långt från arbetsmarknaden.

Motionären yrkar på att kommunstyrelsen samt utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ges i uppdrag att ta fram ett förslag för att inrätta ett återvändarcenter enligt motionens intentioner. Motionen remitterades till individ- och familjenämnden samt utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

Stadsledningskontoret har till kommunstyrelsen lämnat följande förslag till beslut:

Förslag till Kommunfullmäktige:

1. Motionen avslås.

Yrkanden

Emil Thessén (SD) yrkar bifall till motionen.

Jesper Brandberg (L), Anna Thunell (MP) och Anna Maria Romlid (V) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag.

Proposition

Ordföranden finner att det finns två förslag till beslut, dels Emil Thesséns (SD) förslag, dels Jesper Brandbergs (L) med fleras förslag. Ordföranden föreslår en propositionsordning där de två förslagen ställs mot varandra. Kommunstyrelsen godkänner föreslagen propositionsordning varvid den genomförs. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med stadsledningskontorets förslag.

Kommunstyrelsen
Ami Netzler
Epost: ami.netzler@vasteras.se

Kopia till
Individ- och Familjenämnden
Utbildnings- och Arbetsmarknadsnämnden

Kommunstyrelsen

Tjänsteutlåtande -Motion Att införa ett återvändarcenter

Förslag till beslut

Förslag till Kommunfullmäktige:

1. Motionen avslås

Ärendebeskrivning

Ann-Christine From Utterstedt och Jan Johansson (SD) har den 13 november 2017 lämnat in en motion om att införa ett återvändarcenter som kan ge information och utbildning anpassad efter förutsättningarna i det tidigare hemlandet. Fokus ska vara att uppmuntra personer som står långt från arbetsmarknaden.

Motionären yrkar på att kommunstyrelsen samt utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ges i uppdrag att ta fram ett förslag för att inrätta ett återvändarcenter enligt motionens intentioner. Motionen remitterades till individ- och familjenämnden samt utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

Beslutsmotivering

Individ- och familjenämnden samt utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden Invånare folkbokförda i Västerås som har uppehållsrätt i Sverige ska behandlas lika som övriga kommuninvånare. De kommunala resurserna bör främst användas till att frigöra och utveckla enskildas egna resurser, främja ekonomisk och social trygghet, jämlika levnadsvillkor och aktivt deltagande i samhällslivet. Det är inte heller någon angelägenhet för kommunen att avsätta resurser för personer som saknar uppehållsrätt i Sverige och inte återvänder till sitt hemland. Detta torde vara en statlig angelägenhet. Nämnderna menar att det inte finns skäl för kommunen att inrätta ett återvändarcenter.

Individ- och familjenämnden bedömer att det är olämpligt att ge förvaltningen i uppdrag att arbeta med återvändande av personer som har skäl till asyl i Sverige. Västerås stad har idag samverkan med Migrationsverket bland annat genom större informationstillfällen, samarbete kring återvändande inför och vid besked då många unga idag får avslag på sin ansökan. Staden bedriver idag en mötesplats för ensamkommande och som har som uppdrag att samtala med ungdomar om asylprocessen. Beslut som innebär stöd till enskilda kan enligt kommunallagen bara tillåtas om det finns sakliga eller synnerliga skäl för beslutet.

Det finns möjlighet för myndigheter, kommuner, landsting och organisationer att söka stöd från Migrationsverket för att finansiera projekt om frivillig återvandring. Utredningar som gjorts visar att intresset för återvandring varit mycket begränsat (Eskilstuna, Stockholm och Malmö). De belopp som betalats ut från Migrationsverket har inte heller varit höga. Projekt som funnits i andra kommuner har riktat sig mot en enskild nation och omfattat ett fåtal personer med likartade förutsättningar. Kunskaper och informationsinsatser som motionen beskriver skulle kräva en bredd av kunskaper och kompetenser, som idag saknas, om lokala förhållanden i en mängd länder. Detta är resurskrävande och skulle kräva specialutformade utbildningar utifrån de återvandrades och hemländernas behov. Barn- och utbildningsförvaltningens har därför uppfattning att intresset för frivillig återvandring inte är så stort att det skulle motivera att kommunen satsar resurser på ett återvändarcenter.

Stadsledningskontorets synpunkter

Återvandring för vuxen och unga är i grunden ett statligt ansvar och åligger Migrationsverkets att verka för. I Migrationsverket uppdrag ingår att underlätta återvandring för personer som fått uppehållstillstånd i Sverige som flyktingar och andra skyddsbehövande eller som tagits ut på flyktingkvoten. Uppdraget utgår från FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna Artikel 13: "Var och en har rätt att lämna varje land, även sitt eget, och att återvända till sitt land".

Migrationsverkets verksamhet kring återvandring riktar sig endast till personer med uppehållstillstånd som uppfyller ett antal uppställda kriterier och inkluderar inte svenska medborgare som är utrikesfödda. Det finns där en möjlighet att ansöka om bidrag hos migrationsverket till hemresa och ekonomiskt stöd för den första tiden i hemlandet. En förutsättning för att få stöd är att den sökande själv ansöker hos ambassad samt inte har egna medel.

Stadsledningskontoret håller med nämnderna i sak. Boende i Västerås som har uppehållsrätt i Sverige ska behandlas lika som övriga kommuninvånare. De kommunala resurserna bör främst användas till att frigöra och utveckla enskildas egna resurser, främja ekonomisk och social trygghet, jämlika levnadsvillkor och aktivt deltagande i samhällslivet. Stadsledningskontoret föreslår att motionen avslås.

Juridisk bedömning

Ej relevant

Ekonomisk bedömning

Ej relevant

Hållbar utveckling

Ej relevant

Individ- och familjenämnden

§ 46

Dnr IFN 2017/00658-1.7.1

Motion från (SD) - införa ett återvändarcenter

Beslut

Individ och familjenämnden beslutar att godkänna angivet remissvar och sända det vidare till kommunstyrelsen.

Reservation

Patric Sjölund (SD) reserverar sig mot beslutet.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har i remiss daterad 171122 efterfrågat Individ- och familjenämndens synpunkter på motion från Sverigedemokraterna vilken föreslår ett införande av ett återvändarcenter.

Sverigedemokraterna skriver i sin motion om att införande av ett återvändarcenter skulle vara ett alternativ till integrationsprojekt och då ge möjlighet att på frivillig basis vägleda nytillkomna och utrikesfödda till att återvända till respektive hemland. Ambitionen är att centret ska ge den enskilde bra förutsättningar att kunna återvända och fokus ska vara att uppmuntra personer som står långt från arbetsmarknaden och vårt svenska samhälle.

Att samverka mellan kommunen och Migrationsverket gällande personer som befinner sig i Västerås och har fått avslagsbeslut ser förvaltningen positivt på. Migrationsverket har ansvar för att informera nyanlända om återvändarprocessen. Migrationsverket är också den myndighet som fattar beslut om den enskildes rätt till asyl. Förvaltningen bedömer att det är olämpligt att ge förvaltningen i uppdrag att arbeta med återvändande av personer som har skäl till asyl i Sverige. Vad gäller personer som har fått avslag på sin asylansökan men fortfarande befinner sig i landet är det Migrationsverket som har ansvar för att arbeta med återvändandeprocessen. Migrationsverket har haft större informationssatsningar till asylsökande där staden varit en samverkanspart. Förvaltningen ser att det är möjligt att fortsätta samarbeta med Migrationsverket även i denna fråga, men huvudansvaret åligger Migrationsverket. Vad gäller ensamkommande barn och unga behöver staden samarbeta med Migrationsverket kring återvändande, då många unga får avslag på sin asylansökan. Samverkan sker redan mellan flyktingenheten och Migrationsverket. Utöver det finns samverkan mellan boenden och Migrationsverket utifrån att Migrationsverket under hösten 2017 tagit initiativ till informationssatsningar till ensamkommande gällande återvändande och möjligheten till återvändarbidrag. Den mötesplats för ensamkommande som individ och familjenämnden startat hösten 2017 har också i uppdrag att samtala med ungdomar om asylprocessen. Samverkan sker även här med Migrationsverket som besökt och samtalat med ungdomarna på mötesplatsen.

I motionen framkommer det att det redan finns kommuner som fått projektstöd för projekt av denna karaktär. Det är positivt att pengar finns att söka, och att det pågår projekt med samverkan mellan kommun och Migrationsverket. Ett av dessa kommuner är Strömsunds kommun som arbetat med återvändande ensamkommande barn och unga. Projektet har tagit fram informationsmaterial kring asylprocessen och återvändandet som riktar sig både direkt till barn och unga och personal som möter ungdomarna. Detta material används av Västerås stad på bl. a mötesplatsen.

Individ- och familjenämnden

Sammanfattningsvis så ser vi det som givet att nämnden, inom ramen för sitt uppdrag, fortsätter att samverka med Migrationsverket i syfte att informera berörd målgrupp om asylprocessen och om förutsättningar för återvändande.

Yrkanden

Patric Sjölund (SD) yrkar avslag till förvaltningens förslag till beslut.
Marie Sundström (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Proposition

Ordföranden ställer bifall mot avslag och finner att nämnden godkänner förvaltningens förslag till beslut.

Kopia till

Kommunstyrelsen

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

§ 44

Dnr UAN 2017/01969-1.7.1

Yttrande till kommunstyrelsen över motion från (SD) om att införa ett återvändarcenter

Beslut

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden antar barn- och utbildningsförvaltningens yttrande, daterat 2018-01-29, som sitt eget och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Reservation

Christer Lenell reserverar sig mot beslutet.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har översänt en motion från Sverigedemokraterna, om att införa ett återvändarcenter, till bland annat utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden för yttrande. Motionen är undertecknad av Ann-Christine From Utterstedt (SD) och Jan Johansson (SD). I motionen föreslås:

Att kommunstyrelsen och utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden får i uppdrag att ta fram ett förslag för att inrätta ett återanvändarcenter i enlighet med motionens intentioner.

Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 22 februari 2018.

Barn- och utbildningsförvaltningen har i tjänsteutlåtande den 29 januari 2018 lämnat följande förslag till beslut:

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden antar barn- och utbildningsförvaltningens yttrande, daterat 2018-01-29, som sitt eget och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Yrkanden

Christer Lenell (SD) yrkar att som nämndens yttrande uttala att motionen föreslås bifallas.

Markus Lindgren (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Proposition

Ordförande finner att det finns två förslag till beslut, dels enligt Christer Lenells (SD) yrkande, dels enligt Markus Lindgrens (MP) yrkande. Ordförande föreslår en propositionsordning där de båda förslagen ställs mot varandra. Propositionsordningen godkänns och genomförs. Ordförande finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Kopia till

Kommunstyrelsen

Barn- och utbildningsförvaltningen
Bengt Larsson
Epost: bengt.larsson@vasteras.se

Kommunstyrelsen

Yttrande till kommunstyrelsen över motion från (SD) om att införa ett återvändarcenter

Barn- och utbildningsförvaltningen tolkar att invandringspolitiken framför allt är en nationell angelägenhet. Uppdraget att arbeta med frivillig återvandring ligger hos Migrationsverket.

Enligt utredningar som gjorts i Eskilstuna har intresset för återvandring varit mycket begränsat, även i storstäder som Stockholm och Malmö. De belopp som betalats ut från Migrationsverket har inte heller varit höga.

De projekt som barn- och utbildningsförvaltningen funnit i andra kommuner har riktat sig mot en enskild nation och omfattat ett fåtal personer med likartade förutsättningar.

Ett tjugotal projekt för frivilliga återvandrare har beviljats stöd från Migrationsverket sedan 2014. Projekten har varit initierade av olika organisationer, högskolor eller företag. Förkommande exempel, enligt den redovisning som presenteras av Migrationsverket, är oftast att skapa nätverk för återvandrare, bidra med kunskap kring lokalt miljöarbete eller företagande.

Personer som fått uppehållstillstånd blir kommuninvånare på samma sätt som de som fötts i kommunen och ska därför behandlas på samma sätt. Beslut som innebär stöd till enskilda kan enligt kommunallagen bara tillåtas om det finns sakliga eller synnerliga skäl för beslutet, d.v.s. att det finns ett så starkt allmänt intresse att det väger upp bedömningen.

I Västerås finns nyanlända från en rad olika länder. De utbildningar som erbjuds i kommunen syftar till att rusta, såväl svenskfödda som invandrade medborgare för det svenska samhällets behov. Bedömningen är att de kunskaper och informationsinsatser som motionen beskriver skulle kräva en bredd av kunskaper, som idag saknas, om lokala förhållanden i en mängd länder. Detta är resurskrävande och skulle kräva specialutformade utbildningar utifrån de återvandrades och hemländernas behov. Ett antal återvandrare skulle krävas till varje land för att insatsen skulle vara ekonomiskt försvarbar ur kommunalekonomiskt perspektiv, alternativt att ett stort antal visar intresse för att återvända till ett enskilt land.

Enligt barn- och utbildningsförvaltningens uppfattning är inte intresset för frivillig återvandring så stort att det skulle motivera att kommunen satsar resurser på ett återvändarcenter.

Pågående projekt som beviljats medel från Migrationsverket finns i *bilaga 1*.

Återvändandeprocessen hos Migrationsverket

Frivillig återvandring före asylbeslut

Enligt Migrationsverkets information ska den som önskar återvända innan han eller hon fått ett beslut gällande sin ansökan om asyl kontakta närmsta enhet hos Migrationsverket. Personen måste då återkalla sin ansökan om asyl innan planeringen av resan påbörjas. Utgångspunkten är att personen ordnar resa och har resehandling, men även i dessa fall kan Migrationsverket stödja personen genom att betala flygbiljett och hjälpa till att ordna resehandling.

Återvandring efter asylbeslut

Den som fått ett beslut om utvisning eller avvisning kallas till samtal med en handläggare för att planera sitt återvändande. Vid återvändandesamtalet får personen information om de olika alternativ som finns.

Den som inte kan ordna resan på egen hand gör tillsammans med handläggaren upp en plan för hur resan ska gå till. Migrationsverket kan till exempel hjälpa till med att ordna transitvisum och andra arrangemang. Den som fått beslut om utvisning måste lämna landet inom 4 veckor.

Ekonomiskt stöd till återetablering

Ekonomiskt stöd betalas ut till den som ska återvända till ett land där förutsättningarna för att du kunna etablera dig är begränsade på grund av svåra motsättningar.

Just nu bedömer Migrationsverket att personer som återvänder till följande länder kan få ekonomiskt stöd till återetablering:

Afghanistan, Centralafrikanska Republiken, Demokratiska Republiken Kongo, Elfenbenskusten, Eritrea, Irak, Jemen, Liberia, Libyen, Mali, Sierra Leone, Somalia, Palestina, Sudan, Sydsudan, Syrien, Tchad.

bilaga 1

Pågående förstudier och projekt

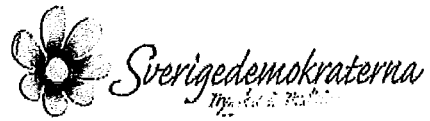
Källa:
www.migrationsverket.se

Uppdaterad 2018-01

Organisation/ Kontaktuppgifter	Projekt/förstudier Dnr Ort	Syften	Målgrupper med PUT ¹ Nationalitet Antal Tidsperiod Övrig finansiering Partners
Vänskapsförening i Skåne Muhammed Korshid	Ny framtid – centrum för frivillig återvandring 2.2.3-2017-42633 Malmö	Skapa en mer trygg och säker återvandringsprocess för de personer med PUT som frivilligt önskar återvända till Irak.	Irakier med PUT Irak 50 personer, 19 kvinnor och 31 män Augusti 2017 – juli 2018 Human Right Center i Irak, avsiktsförklaring Internationella Kvinnoföreningen I Malmö, IKF, avsiktsförklaring Sankta Maria Folkhögskola, avsiktsförklaring
SWECO Environment AB Lazare Nzeyimana	Förstudie om miljöteknik som återvandringsverktyg till Sudan och Etiopien Dnr 2.2.3-2017-51647 Stockholm	En helhetsbild av kompetensbehov inom avfallssektorn. Föreslå en lämplig mekanism baserad på kvinnoperspektiv som kan möjliggöra tekniköverföring till kvinnor i Sudan Presentera ett förslag på kursmoduler.	Sudan och Etiopien 8 män 3 kvinnor Augusti 2017 - januari 2018 Sverige/Sudan/Etiopien Miljöministeriet i Sudan, avsiktsförklaring Lokalpartner i Sudan, avsiktsförklaring Lokalpartner i Etiopien, avsiktsförklaring
Hawo-Tako Kvinnoförening Sahra Abdi Bargadie	Sahaan hos kooperativ lantgård Dnr 2.2.3-2017-48079 Stockholm	Reintegreringsmöjlighet er för fem somaliska kvinnor (PUT) som ska få lära sig vad som krävs och hur de kan driva en kooperativ rörelse inom jordbrukssektorn i Somalia.	Afgooye/Banadir Somalia 5 Augusti 2017- januari 2018 Letter of intent Kaalmo Aid Organisation
Arabiska kulturföreningen Cajsa Malmström	Aghabani Dnr 2.2.3-2017-52090 Göteborg	Syftet med projektet är att stödja kvinnor från Syrien som är intresserade av frivillig återvandring/cirkulär migration i att vara delaktiga i återuppbyggnaden och samhällsutvecklingen i sitt ursprungsland genom satsningar på entreprenörskap och eget företagande.	Syrien (Jordanien, Libanon, Irak) 7-5 Augusti 2017 – augusti 2018 Letter of intent EWA Damascus Chamber of Commerce Avsiktsförklaring från One Stop Future Shop

¹ flyktingar och andra skyddsbehövande med permanenta uppehållstillstånd

Center för lokal utveckling och diaspora International Emina Krzovic Butler	Kompetensutveckling och kommunal nätverksbyggande i arbete med återvandrare och diaspora Dnr 2.2.3-2017-112932 Stockholm	Inom arbetet med frivillig återvandring och diasporas roll i utvecklingen av hemländer skapa nätverk mellan Göteborg, Örebro och Jönköpings kommun för framtidssamverkan och erfarenhetsutbyte samt att utbilda personer inom organisationen och externt i tidigare framtagna 8-stegsmodellen.	Personer med PUT 30 representanter för invandrarföreningar i Örebro, Göteborg och Jönköping samt kommun på respektive ort. December 2017 – mars 2018
--	--	--	--

Motion till Västerås kommunfullmäktige

Införa ett återvändarcenter

Västerås befolkning har ökat rejält de senaste åren, prognosen är att vi vid årsskiftet 2017/2018 kommer att vara 150 000 invånare. Detta har skapat stora problem på flera områden: bostäderna är för få, likaså antalet förskolor och skolor, kommunen blir segregerad. Samtidigt som arbetslösheten är stor är behovet av kvalificerad arbetskraft inom olika områden på grund av befolkningsökningen stor, ett faktum som är problematiskt. Detta beror givetvis på att många nytilkomna helt eller delvis saknar utbildning. En stor del av individerna från den utomeuropeiska invandringen har haft svårt att etablera sig i vårt svenska samhälle. Många har bosatt sig i de redan invandrartäta stadsdelarna som dras med hög arbetslöshet, kriminalitet och social oro. Framtidsutsikterna förvärras ytterligare när inflödet av nyanlända dessutom ökar där utbildningsplatser, arbetstillfällen och bostäder inte skapas i samma utsträckning. Faktum är att många i dessa stadsdelar på grund av detta blivit dömda till ett livslångt utanförskap. Ett utanförskap där bidrag eller kriminalitet har blivit enda inkomstkällan. Trots en mängd kostnadsdrivande insatser förvärras ständigt situationen.

Vår gemensamma skattepåse räcker givetvis inte till alla som kommer och blir bidragsberoende. För att lösa problemen krävs det fler åtgärder än de kostsamma integrationsprojekt som ändå inte fungerar tillfredsställande. Möjligheten att på frivillig basis vägleda nytilkomna och utrikesfödda till att återvända till respektive hemland kan vara en del av lösningen. Mer konkret handlar det om att införa ett återvändarcenter som kan ge information och utbildning anpassad efter förutsättningarna i hemlandet. Ambitionen är att centret ska ge den enskilde bra förutsättningar att kunna återvända. Fokus ska vara att uppmuntra personer som står långt från arbetsmarknaden och vårt svenska samhälle. Återkomsten kan ge mycket positiva effekter till det egna hemlandets utveckling.

Utgångspunkten är att finansieringen ska ske genom minskade försörjningsstödskostnader men också genom samfinansiering från statligt håll. Ett liknade finansieringsupplägg har redan gjorts med Trainee-projektet. För kännedom ges det redan idag ut projektstöd till kommuner från Migrationsverket för projekt av denna karaktär. Dock måste kommunen själv ansöka om stödet.

Med anledning av detta yrkar vi:

Att kommunstyrelsen och Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden får i uppdrag att ta fram ett förslag för att inrätta ett återvändarcenter i enlighet med motionens intentioner.

Ann-Christine From Utterstedt (SD)

Jan Johansson (SD)